

42 lata z „Rejsem Roku”

1 marca 1937 roku, żaglowiec szkolny ówczesnej Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni „Dar Pomorza” opłynął słynny Cape Horn. To wówczas po raz pierwszy biało-czerwona bandera pojawiła się na tym owianym ponurą sławą krańcu Ameryki Południowej, oddzielającym Pacyfik od Atlantyku. Dla upamiętnienia tamtego rejsu – zawsze w pierwszy piątek marca każdego roku, odbywa się w Gdańsku wielkie święto żeglarzy – uroczyste wręczenie najwyższych polskich trofeów żeglarskich, przyznawanych za najważniejsze osiągnięcia minionego sezonu.

42 lat temu, krótko po pamiętnym wokółziemskim rejsie Leonida Teligi, w redakcji „Głosu Wybrzeża” narodził się pomysł honorowania morskich wypraw polskich żeglarzy. Redaktor Tadeusz Jabłoński, wsparty przez Zenona Gralaka i Kazimierza Kołodzieja, w 1970 roku zainicjowali tę żywą do dzisiaj morską tradycję. Nagrody Honorowe „Rejs Roku” wsparte zostały patronatem resortowego ministra żeglugi (dziś ministra transportu, budownictwa i gospodarki morskiej), fundującego nagrodę „Srebrnego Sekstantu”, oraz Polskiego Związku Żeglarskiego i jego nagrodą honorową.

W 1971 roku poznać mogliśmy więc pierwszych laureatów: Andrzeja Rościszewskiego z Warszawy uhonorowanego Srebrnym Sekstantem i I Nagrodą Honorową Rejs Roku 1970 za opłynięcie Islandii na s/y „Śmiały”, Aleksandra Kaszowskiego z Bydgoszczy za pierwsze polskie przepłynięcie Pentland Firth na s/y „Euros” i Teresę Remiszewską z Gdyni za pierwszy samotny rejs kobiecej po Bałtyku na s/y „Zenit”.

Wystarczy zajrzeć do kronik „Rejsu Roku” i przypomnieć sobie dotychczasowych laure-

atów z lat minionych. Wszliśmy dzięki nim do kronik światowego żeglarstwa morskiego. Zjednały polskiej banderze sportowej szacunek i uznanie, zaś żeglarzom polskim zapewniły wysoką pozycję w międzynarodowym bractwie ludzi pływających pod żaglami.

Przypomnijmy - w 1973 r. jacht „Polonez” prowadzony przez Krzysztofa Baranowskiego poniósł jako pierwszy biało-czerwoną banderę wokół Hornu. W tym samym roku opłynęły Przylądek Nieprzejednany, w załogowych rejsach „Euros” – prowadzony przez Aleksandra Kaszowskiego i „Konstanty Maciejewicz”, pod dowództwem Tomasza Zydlera. Rok później pod Hornem znalazły się załogi Zygryda Perlickiego na „Copernicusie” i Zdzisława Pienkawy na „Otago” w regatowych zmaganiach wokół globu. W ten sposób zaczęła się autentyczny atak polskich żeglarzy na Horn. Dziś lista tych, którzy oglądali od południa groźną skałę, z pokładów kilkudziesięciu już jednostek żaglowych, liczy ponad 600 nazwisk.

W gronie znakomitych żeglarzy, wyjątkową pozycję zajmują wyczyn Krystyny Chojnow-

skiej – Liskiewicz, która jako pierwsza kobieta na świecie, opłynęła samotnie na jachcie „Mazurek” glob ziemski, kończąc w 1978 roku na Motławie przy gdańskim Długim Pobrzeżu swą wyprawę. W tymże roku Andrzej Urbańczyk pobił na jachcie „Nord II” rekord trasy transpacyficznej – w samotnej żegludze między Tokio a San Francisco.

W dwa lata później Henryk Jaskuła, jako pierwszy Polak i jeden z pierwszych żeglarzy w historii światowego jachtingu, opłynął glob ziemski bez zawijania do portów na trasie Gdynia – Gdynia.

Było tych wielce znaczących rejsów w minionych latach wyjątkowo dużo. Samotnych i załogowych. Dookoła świata i w niezwykle trudne akweny polarne - jak choćby Dariusza Boguckiego, Aleksandra Kaszowskiego, Jana Pinkiewicza, Mieczysława Siarkiewicza, a nade wszystko Janusza Kurbieła, którego „Vagabond II” wstawił się pokonaniem arktycznego Przejścia Północno-Zachodniego z zachodu na wschód w 1988 r.

Były także znakomite wyczyny regatowe, m.in. słynnego „Kuby” – Kazimierza Ja-

Zbigniew Gutkowski

worskiego w transatlantycznych regatach samotnych żeglarzy, Romana Paszke, którego załoga startująca na „Mk Cafe” w Admiral's Cup 97 walczy przyczyniła się do zdobycia tego prestiżowego, zespołowego trofeum, Jarka Kaczorowskiego ścigają-

cego się z najlepszymi na trasie Mini Transat, czy ostatni, spektakularny sukces Zbigniewa Gutkowskiego w regatach Velux 5 Oceans.

W tej historii widać także przemiany którym podlegało polskie żeglarstwo. Wielkie

przedsięwzięcia korzystające z państwowej kasy, wykorzystywane były chętnie przez peerelowską propagandę do afiszowania się mocarstwową pozycją biało-czerwonej bandery. Lata późniejsze to wyprawy gdzie pasja, energia i przemysłowość żeglarzy pozwalały zmobilizować mecenasów, przekonać patronów i marketingowców do zainwestowania w pomysły, kreślące skomplikowane trasy na morskich mapach świata. Ostatnie lata to także coraz częstsze, ambitne wyprawy żeglarzy polonijnych. To między innymi Janusz Kurbiel z Francji, Tadeusz Jakubowski z Kanady, Andrzej Urbańczyk z USA czy Tadeusz Natanek z Kanady.

42 lata „Rejsu Roku” to w statystycznym skrócie, uwzględniającym tylko laureatów głównych nagród - „Srebrnego Sekstantu” – 41 jachtów, 42 kapitanów, w tym siedmiu uhonorowanych - dwukrotnie, 17 wypraw dookoła świata, 12 rejsów polarnych, 11 startów w oceanicznych regatach, 3 kobiety, 4 żeglarzy polonijnych na najwyższym podium, 1 kataran („Warta Polpharma”) i 1 jacht trójmasztowy („Zawisza Czarna”) a także 1 cudzoziemiec (związany z polskim żeglarstwem Czech - Richard Konkolsky).

Do tych osiągnięć corocznie nawiązują kolejni. Dzięki nim lista polskich dokonań żeglarskich nie zostanie zamknięta, a biało-czerwona wciąż obecna jest w świecie.

Aleksander Gosk

Rekordowy „Renault”

KOMUNIKAT JURY

NAJWYŻSZYCH POLSKICH TROFEÓW ŻEGLARSKICH NAGRÓD HONOROWYCH „REJS ROKU 2011” i „SREBRNY SEKSTANT”

(Nagroda Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej)

Już po raz 42, w salonie komendanta żaglowca szkolnego „Dar Pomorza” – dziś 102-letniego statku-muzeum, odbyło się tradycyjne posiedzenie Jury Nagród Honorowych „Rejs Roku” i „Srebrny Sekstant”.

Jury, wnikliwie przeanalizowało najciekawsze, charakteryzujące się szczególnymi walorami żeglarskimi wyprawy i inne dokonania naszego jachtingu morskiego. Wśród szeregu zgłoszonych żeglarskich wyczynów 2011 roku, wyrażnie na plan pierwszy wysunęły się dwa przedsięwzięcia, o wyraźnym różnym charakterze, trudno tym samym porównywalne.

Wyczynowy, sportowy rejs kpt. **Zbigniewa Gutkowskiego**, który na jachcie „Operon” zajął II miejsce w prestiżowych, etapowych regatach samotnych żeglarzy dookoła świata „Velux 5 Oceans” i pionierska etapowa wyprawa bydgoskiego jachtu „Solanus”, który dowodzony przez kpt. **Bronisława Radlińskiego** opłynął obie Ameryki, pokonując Przejście Północno-Zachodnie i przylądek Horn - zaczynając i kończąc rejs w Gdańsku.

Ranga obu wyczynów zasługiwała na główne trofeum, stąd w dyskusji nie brakowało argumentów za oboma kandydatami. O ostatecznym werdyktie przesądziło głosowanie. Wyraźnie, choć nie jednogłośnie, Jury uznało regatowy sukces kpt. **Zbigniewa Gutkowskiego** za żeglarskie wydarzenie

roku i to on został głównym laureatem 42 edycji **Nagrody Honorowej „Rejs Roku”** i „**Srebrny Sekstant**” (www.operonracing.com).

Drugą Nagrodą uhonorowano jednogłośnie kpt. **Bronisława Radlińskiego** i załogi „Solanus” (w sumie 35 żeglarzy), żeglujące wokół obu Ameryk w wyprawie „Morskim szlakiem Polonii 2010-2011”, podtrzymujące znakomite tradycje bydgoskiego żeglarstwa (www.solanus.pl).

Trzecią Nagrodą wyróżniono kolejną wyprawę jachtu „Mantra Asia”, tym razem z dwuosobową załogą złożoną z dwojga kapitanów **Joanny Pajkowskiej** i **Aleksandra Nebelskiego**. Z Florydy przez Pacyfik, Ocean Indyjski, Morze Czerwone do Monfalcone na Adriatyku. Prawie dookoła świata – w sumie 22 tysiące mil morskich, w tym emocjonujące przejście akwenów zagrożonych somalijskim piractwem (www.rejs-asiapajkowska.yoyo.pl).

Jury zdecydowało się także wyróżnić trzy żeglarskie wyczyny – znowu o różnym charakterze, ale świadczące o wielkiej pasji, determinacji i żeglarskich kwalifikacjach kapitanów. Wyróżnienia przyznano:

- **Romanowi Paszke** z załogą za rekordowe przejście Atlantyku na trasie Las Palmas – Gwadelupa katamaranem „Renault eco2” (ex. „Bioton”, obecnie „Gemini 3”) w czasie 8 dni 1 godz., 53 min. To był udany test przed realizowanym aktualnie rejsiem życia po światowy rekord na wokółziemskiej trasie.

- **Radosławowi Kowalczykowi** za pomyślne przejście kwalifikacji, start i ukończenie prestiżowych regat samotnych żeglarzy Mini Transat z Francji do Brazylii na jachcie „Calbud”. Realizacji tego zamierzenia poświęcił 6 lat życia. Nie dysponując budżetem i jachtem dającym szansę na walkę z czołową, za cel postawił sobie ukończenie wyścigu. Pokonał trudny oceaniczny żegluga, problemy techniczne, wytrzymał. Zajął ostatnie 26 miejsce, ale 20 jachtów nie dotarło do mety (www.calbudteam.com.pl).

- **Piotrowi Kuźniarowi** za pionierski antarktyczny rejs s/y „Selma Expedition” z 10 osobową załogą, startując i kończąc rejs w Ushuaia, był to pierwszy polski jacht żeglujący po Morzu Weddella. Rejs po mało uczęszczanych, trudnych nawigacyjnie akwenach, pokrytych gęstym pakiem lodowym

z licznymi górami lodowymi (www.selmaexpeditions.com).

Na listach polskich, żeglarskich wypraw, coraz częściej odnotowujemy rejsy podejmowane przez rodaków mieszkających poza Polską. Są także częściami laureatami nagród i wyróżnień „Rejsu Roku” – w minionych 5 latach dwukrotnie zdobywali „Srebrne Sekstanty”. Działalność polonijnych klubów żeglarskich to coraz istotniejsza sfera aktywności środowisk polskich emigrantów – integrują żeglarzy, skracają dystans na linii kraj – emigracja. Doceniając rolę żeglarskiej Polonii Jury postanowiło przyznać:

Nagrodę Polskiego Związku Żeglarskiego: Polsko – Kanadyjskiemu Klubowi Żeglarskiemu „Zawisza Czarny” z Hamilton w 15 lecie działalności.

Znakomita robota żeglarska, samozaparcie w walce do końca na trasie regat, także obok sportowego, sukces medialny, popularyzujący żeglarstwo, skupiający zainteresowanie całej Polski sprawiły, że **Nagroda Prezydenta Gdańska „Bursztynowa Róża Wiatrów”** przypadła decyzją Jury **Zbigniewowi Gutkowskiemu**.

W obradach Jury 42. edycji nagród uczestniczyli:

konradm. Czesław Dyrzc	przewodniczący Jury, rektor-komendant Akademii Marynarki Wojennej laureaci z lat ubiegłych:
Krystyna Chojnowska-Liskiewicz,	Andrzej Armiński
Jarosław Kaczorowski	Hubert Latoś
Eugeniusz Moczydłowski	Jacek Waclawski
Jerzy Wąsowicz	Zbigniew Stosio
Andrzej Radomski	sekretarz Jury, Sekretarz Generalny PZZ przedstawiciel Prezydenta Gdańska
Tadeusz Jabłoński	publicyści morscy, pomysłodawcy „Rejsu Roku – Srebrnego Sekstantu”
Zenon Gralak	Aleksander Gosk
	publicysta morski, organizator „Rejsu Roku”

Jury postanowiło także przyznać **Nagrodę Specjalną „Rejs Roku 2011”** harcerskiemu żaglowcowi szkolnemu „Zawisza Czarny”, w uznaniu roli jaką odegrał on w morskim wychowaniu młodzieży, podczas 50 lat morskiej służby. Obok rejsów szkolnych, gdzie załogi zdobywały podstawy morskiej służby, żaglowiec odbył wiele spektakularnych wypraw m.in. rejs dookoła świata, kilkakrotne opłynięcia przylądka Horn, udział w wielu międzynarodowych zlotach – „Zawisza” na trwałe wpisał się do historii polskiego żeglarstwa.

Jury omówiło także wyczyn **Aleksandra Doby** - transatlantycką wyprawę kajakową Dakar (Senegal) - Acarua (Brazylia). Podkreślono wysoką rangę tego przedsięwzięcia, jego walory nautyczne i znakomite rzemiosło morskie. Przyjęte jednak kryteria w kwalifikowaniu do nagród „Rejs Roku” (wyprawy żeglarskie wykorzystujące do napędu wiatr i żagle), uniemożliwiły rozpatrywanie tej kandydatury, choć było to także przedmiotem dyskusji. Jury wyraża uznanie dla pionierskiego osiągnięcia polskiego kajakarza.

WERDYKT JURY

Tytuł Żeglarza Roku 2011 „Srebrny Sekstant” i I Nagroda Honorowa „Rejs Roku 2011” Zbigniew Gutkowski
za zajęcie II miejsca w samotnych regatach dookoła świata Velux 5 Oceans na s/y „Operon” termin 17.10.2010 – 28.05.2011, dystans 29 111 Mm

II Nagroda Honorowa „Rejs Roku 2011” Bronisław Radliński
za wyprawę s/y „Solanus” wokół obu Ameryk termin 16.05.2010 – 01.10.2011, dystans 29 786 Mm

III Nagrodę Honorową „Rejs Roku 2011” Joanna Pajkowska i Aleksander Nebelski
za rejs na jachcie „Mantra Asia” termin 10.02.2010 – 07.06.2011, dystans 22 000 Mm

Honorowe wyróżnienia „Rejs Roku 2011” Roman Paszke z załogą
za rekordowe pokonanie Atlantyku na katamaranie „Renault eco2” termin 07.01. – 15.01.2011, dystans 3 250 Mm

Radosław Kowalczyk
za udział w samotnych regatach atlantyckich Mini Transat na jachcie „Calbud”, termin 25.09. – 09.11.2011, dystans 4 749 Mm

Piotr Kuźniar z załogą
za antarktyczny rejs na jachcie „Selma Expeditions” termin 12.01. – 09.02. 2011, dystans 2 285 Mm

Nagroda Polskiego Związku Żeglarskiego
Polsko – Kanadyjski Klub Żeglarski „Zawisza Czarny” w Hamilton – 15-lecie działalności, kultywowanie tradycji polskiej bandery, wsparcie i współpraca z polskimi żeglarzami.

Nagroda prezydenta Gdańska „Bursztynowa Róża Wiatrów” Zbigniew Gutkowski – za doskonałą robotę żeglarską, wejście do światowej elity wyczynowych żeglarzy oceanicznych, połączone z walorami popularyzującymi nowoczesne żeglarstwo.

Nagroda Specjalna „Rejs Roku 2011” Żaglowiec szkolny ZHP „Zawisza Czarny” za 50 lat służby pod białą-czerwoną banderą i wkład w edukację morską polskiej młodzieży.

Nagroda Grotmaszta Bractwa Kaphornowców Piotr Kuźniar z załogą, za antarktyczny rejs na jachcie „Selma Expeditions”, z pierwszym pod polską banderą dotarciem na wody Morza Weddella.

Nagroda magazynu sportów wodnych „ŻAGLE”
Kolegium redakcyjne tradycyjnie wyróżniające rejsy morskie na małych jachtach, tym razem przyznało nagrodę **Markowi Kaczorowskiemu** za samotny, sierpniowy rejs bałtycki na jachcie „Mr. Orkan” na dystansie 583 Mm.

ZDOBYWCY GŁÓWNYCH NAGRÓD HONOROWYCH „REJS ROKU” I „SREBRNY SEKSTANT” 1970 - 2011

1970 kpt. Andrzej Rościszewski	1990 kpt. Jan Ludwig
1971 kpt. Dariusz Bogucki	1991 kpt. Janusz Kurbiel
1972 kpt. Bogdan Olszewski	1992 kpt. Wojciech Skórski
1973 kpt. Krzysztof Baranowski	1993 kpt. Jan Pinkiewicz
1974 kpt. Zygryd Perlicki, kpt. Zdzisław Pieńkawa	1994 kpt. Tadeusz Jakubowski
1975 kpt. Richard Konkolski	1995 kpt. Jerzy Radomski
1976 kpt. Kazimierz Jaworski	1996 kpt. Mieczysław Siarkiewicz
1977 kpt. Kazimierz Jaworski	1997 kpt. Roman Paszke
1978 kpt. Krystyna Chojnowska-Liskiewicz	1998 kpt. Andrzej Armiński
1979 kpt. Jerzy Rakowicz	1999 kpt. Lech Kosakowski
1980 kpt. Henryk Jaskała	2000 kpt. Jerzy Wąsowicz
1981 kpt. Wojciech Wierzbicki	2001 kpt. Roman Paszke
1982 kpt. Ryszard Wabik	2002 kpt. Waclaw Strusiński
1983 kpt. Michał Szafran	2003 kpt. Jacek Waclawski
1984 kpt. Andrzej Urbańczyk	2004 kpt. Przemysław Mączkowski
1985 kpt. Wojciech Jacobson	2005 kpt. Barbara Królikowska
1986 kpt. Ryszard Wabik	2006 kpt. Jacek Waclawski oraz Dominik Bac, Sławomir Skalmierski, Tomasz Szweczyk
1987 kpt. Bogdan Marciniak	2007 kpt. Jarosław Kaczorowski
1988 kpt. Wojciech Jacobson, kpt. Janusz Kurbiel, kpt. Ludomir Mączka	2008 kpt. Tomasz Lewandowski
1989 kpt. Wojciech Ogrzewalski	2009 kpt. Joanna Pajkowska
	2010 kpt. Jerzy Radomski
	2011 kpt. Zbigniew Gutkowski